

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-653/17-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Mateřská škola Lidická, Vysoké Mýto, příspěvková organizace
Sídlo	Lidická 688, 566 01 Vysoké Mýto, Litomyšlské Předměstí
E-mail právnické osoby	ms.lidicka@tiscali.cz
IČ	70998680
Identifikátor	600103986
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Martina Wichová
Zřizovatel	město Vysoké Mýto
Místo inspekční činnosti	Lidická 688, 566 01 Vysoké Mýto, Litomyšlské Předměstí
Termín inspekční činnosti	13. – 16. červen 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším, odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vykonaná na základě podnětu ze dne 5. června 2017.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou, hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále ŠVP PV) a jeho souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV) vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Mateřská škola Lidická, Vysoké Mýto, příspěvková organizace (dále škola), vykonává činnost mateřské školy s celodenním provozem (6:30–16:00 h) a školní jídelny, která zajišťuje stravování svým dětem a zaměstnancům, dětem Mateřské školy Hrušová a mateřského centra (součást Mikáda – střediska volného času, Vysoké Mýto, příspěvkové organizace). Kapacita čtyřtřídní školy (110 míst) zůstává dlouhodobě nezměněna a výjimka zřizovatele jí umožňuje naplňovat třídy do počtu 25 dětí.

Zájem o předškolní vzdělávání v uplynulém období nepřevyšoval možnosti školy, avšak pro letošní školní rok se zvýšil natolik, že nebylo možné 11 dětí přijmout. V době inspekční činnosti do školy docházelo 94 dětí, jednu třídu navštěvovaly děti mladších věkových skupin, další tři byly zcela smíšené. Z celkového počtu bylo 31 dětí v posledním roce před vstupem do základní školy, jedno z nich s odkladem povinné školní docházky. Školu navštěvovaly dvě děti s odlišným mateřským jazykem, ke vzdělávání byly přijaty rovněž tři děti mladší tří let. Úplata za předškolní vzdělávání byla stanovena ve výši 400 Kč měsíčně.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka stojí v čele školy dlouhodobě a získané zkušenosti využívá zejména k zajištění běžného chodu školy a řešení aktuálních otázek spojených se vzdělávacím procesem, komunikací se zákonnými zástupci dětí, zřizovatelem a dalšími partnery. Dílčí kompetence delegovala na svou zástupkyni, které ponechala míru přímé pedagogické činnosti v plné výši. Pověřila ji např. zajištěním každodenní organizace vzdělávání, částí administrativních úkonů včetně evidence dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vzájemná informovanost je postavena především na osobním kontaktu, funkční jsou rovněž další běžně využívané formy komunikace, a to jak mezi pracovníky školy, tak i směrem k zákonným zástupcům dětí. Setkávání vyučujících probíhá zpravidla v rámci jednání pedagogické rady, jejímž prostřednictvím jsou řešeny zejména organizační záležitosti a dílčí evaluační zjištění. Ředitelka školy v rámci řízení využívá běžné kontrolní mechanismy včetně monitoringu vzdělávacího procesu. Další hodnoticí nástroje jsou v současné době ke zvyšování úrovně poskytovaného vzdělávání využívány s nižším efektem, proto se ne vždy daří identifikovat oblasti, které nepříznivě ovlivňují kvalitu vzdělávání. Minimálně jsou např. využívány hospitace včetně těch vzájemných, chybí také cílenější pedagogická diskuse s důrazem na týmovou spolupráci zaměřená na prosazování potřebných změn v práci jednotlivců i školy jako celku.

Realizovaný ŠVP PV byl od minulé inspekční činnosti aktualizován, přesto je většina jeho částí dlouhodobě pojata spíše obecně. Koncepční záměry sledují vzdělávací cíle stanovené RVP PV, nevycházejí však z konkrétních podmínek školy a strategií k jejímu rozvoji v návaznosti na změny, kterými v uplynulém období prošla. Výrazným podnětem k obohacení vzdělávacích příležitostí byla např. celková revitalizace školní zahrady uskutečněná z prostředků Evropské unie a zřizovatele. Její přírodní pojetí a tematické zaměření nabídlo škole široké spektrum možností k rozvinutí environmentální výchovy s přirozeným propojením všech vzdělávacích oblastí. Škola v rámci projektu prezentovala řadu aktivit (změnu názvu, zaměření vzdělávacího programu aj.), které se jí dosud nepodařilo v plné šíři uskutečnit. Přestože ředitelka převzala zahradu do užívání 7. července 2016, dosud ve spolupráci se zřizovatelem např. nezajistila zprovoznění vodního prvku. Taktéž některé závady drobnějšího charakteru (úplné zabezpečení chýší proti úrazu pracovníků, uvolněný okraj dlažby venkovní učebny) nedokázala v součinnosti s dodavatelem odstranit zcela a bez zbytečného odkladu.

Přes tato zjištění má škola pro vzdělávání dobré materiální podmínky, které postupně zkvalitňuje. Zřizovatel jí poskytuje dotaci na provozní náklady a opravy, které byly v uplynulém období zaměřeny na zabezpečení střechy, stropů, popraskaných zdí a stavební úpravy ve školní kuchyni. Třídy jsou postupně doplňovány vhodným dětským nábytkem, převažují však stoly a židle, které zcela nezohledňují antropometrické potřeby dětí. Prostory využívané ke vzdělávání jsou světlé, vzdušné a čisté, příznivý dojem podporuje také výzdoba tvořená z dětských prací. Množství a různorodost hraček a didaktických pomůcek, které škola pořídila v minulých letech, dětem umožňuje realizaci běžných herních i vzdělávacích činností. Méně příležitostí mají ve třídách pouze k rozvoji čtenářské a přírodovědné gramotnosti (např. samostatné vyhledávání nových informací, podmínky pro experimenty, pozorování a praktické činnosti). Škola je využívá i k pohybovým aktivitám, pro jejichž realizaci má dostatek tělovýchovného náradí a náčiní, které je většinou volně dostupné. Podporuje zdravý životní styl i skladbou jídelníčku, který je pestrý s pravidelnou nabídkou čerstvého ovoce a zeleniny i nápojů od časných ranních hodin.

Ředitelka stanovila pravidla k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí ve škole i mimo prostory budovy, kde probíhá výchova a vzdělávání, a ošetřila je ve vnitřních dokumentech. Přijala taktéž preventivní opatření k pobytu dětí na školní zahradě (zejména v části osazené větším množstvím rozměrnějších kamenů a herních prvků náročnějších na jejich pohybové dovednosti) a určila pravidla pro její užívání včetně dostatečného pedagogického zajištění. Průběžnou kontrolu spojenou s vyhledáváním rizik v této oblasti svěřila své zástupkyni a provozní pracovníci. Zajistila rovněž v součinnosti s ostatními pedagogickými pracovníky průběžné seznamování dětí s možným nebezpečím, které škola provádí během běžných činností v souladu s aktuálními tématy. Dokladem účinnosti přijatých opatření byl pouze minimální počet drobných úrazů, jejichž charakter nevyžadoval vyhotovení záznamu o úrazu. Fyzickou prohlídkou školy i venkovních prostor, které jsou přístupné dětem, byly zjištěny nedostatky ohrožující zdraví a bezpečnost dětí, ředitelka školy však operativně učinila kroky k jejich odstranění (např. odstranění suchých větví keřů ve výši očí dětí).

Pedagogický sbor prošel od minulé inspekční činnosti jen dílčí obměnou a kromě ředitelky školy vzdělávání zajišťuje devět kvalifikovaných učitelek s převažující dlouholetou praxí. Dvě z nich, přijaté na zástup, vypomáhají se zabezpečením vzdělávání zpravidla ve třídě ředitelky školy v době její nepřítomnosti. Pouze jedna učitelka je začínající, její uvádění probíhá spíše v rámci aktuálních potřeb ve spolupráci s ostatními vyučujícími. Škola hospodaří s finančními dotacemi ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání a na realizaci rozvojového programu ministerstva školství *Zvýšení platů pracovníků regionálního školství*. Přidělené finanční prostředky jsou však vzhledem k plným pracovním úvazkům osmi učitelek a menšímu počtu dětí nedostačující, proto je na chybějící část platů pedagogických pracovníků využíváno školné a osobní příplatky nejsou v současnosti vypláceny. Nastavení přímé pedagogické činnosti umožňuje překrývání učitelek v době pobytu venku, což přispívá k zajištění bezpečnosti dětí. Nepříznivým zjištěním je však časté spojování tříd (zpravidla v odpoledních hodinách), jehož příčinou je nepřítomnost některé z učitelek. Ředitelka školy takto v průběhu školního roku zajišťovala běžný provoz školy, avšak s nižším ohledem na mikroklima jednotlivých tříd a zásady stanovené v RVP PV. Výběr dalšího vzdělávání odrážel zájmy jednotlivých vyučujících a částečně zohledňoval i potřeby školy. Zpravidla byl postaven na nabídce vzdělávacích center a většina učitelek v uplynulém období navštívila několik seminářů se zaměřením na komunikační a sociální dovednosti dětí, oborové metodiky, práci s dětmi nejmladší věkové skupiny, řízení školy a další. Jen okrajově však využila dalšího vzdělávání v oblasti přírodovědné gramotnosti a práci s výukovými prvky na školní zahradě.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací nabídku školy doplňují kulturní akce i společenské události (divadelní představení, oslavy svátků aj.), obohacena je také cvičením na míčích, které probíhá zdarma pod vedením kmenových učitelek. Obsah vzdělávání stanovený v ŠVP PV tvoří jen obecně pojaté tematické bloky, které podávají pouze širší informaci o záměrech vzdělávání a počítají s konkretizací vzdělávací nabídky v jednotlivých třídách. Přestože využívaný způsob ve většině případů respektuje vzdělávací oblasti, následné rozpracování není příliš systematické. Dosud se jeho prostřednictvím nedaří zcela zohledňovat individuální potřeby jednotlivců, různorodost dětské skupiny, hledat způsoby provázání činností a uplatňovat práci v malých skupinách či ve dvojicích. Rovněž prostředky zvolené k hodnocení průběhu vzdělávání škole přinášejí pouze dílčí zpětnou vazbu, a to zejména k uplatněným pedagogickým přístupům.

Vzdělávací proces ve sledované výuce probíhal v příjemné atmosféře, pedagogický styl se vyznačoval podporou a vstřícností. Mladším dětem se v průběhu spontánních činností dařilo získávat zkušenosti v oblasti komunikace a vzájemných vztahů, starší rozvíjely své kooperativní a sociální dovednosti mj. při společenských hrách, při nichž zpravidla dokázaly respektovat dohodnutá pravidla a domluvit se na společném postupu. Vzdělávací nabídka navazovala na dříve získané znalosti a dovednosti dětí, korespondovala s probíraným tématem, byla však méně pestrá a široká. Aktivitu připravené k individuálnímu rozvoji byly vhodně zařazovány od ranních hodin, jejich obtížnost byla ve většině případů přizpůsobena úrovni nejstarších dětí. Spojeny byly zejména s výtvarnými a pracovními činnostmi, které směřovaly k procvičování jemné motoriky ruky, upevňování pracovních návyků a samostatnosti. Nabídka rovněž sledovala získávání základních předmatematických a grafomotorických dovedností, výběr aktivit však méně počítal s hledáním různých variant řešení, rozvojem myšlenkových operací a intelektu. Pouze omezené příležitosti měly děti k vyhledávání informací, experimentování a objevování. Aktivitu si vybíraly podle své volby, k úspěšnému zvládnutí úkolů jim napomáhal laskavý přístup vyučujících. Hodnocení ze strany pedagogů děti pozitivně motivovalo, podávalo jim však spíše obecnou zpětnou vazbu k dosaženým výsledkům. Jen výjimečně je též vedlo k sebereflexi či vzájemnému hodnocení.

Řízené didakticky zacílené činnosti byly realizovány frontální formou, ojediněle byla uplatněna práce ve skupinách. Aktivitu se po většinu času střídaly a provázela je vhodná motivace. Přesto se vždy nedařilo udržet pozornost dětí a úkoly diferencovat. Zařazené pohybové a hudební činnosti i preventivní logopedická cvičení rozvíjely rytmické cítění, sluchové vnímání a komunikační dovednosti dětí. Jen výjimečně však měly tělovýchovné aktivity dostatečný zdravotně preventivní účinek. Délka plně organizovaných činností nebyla zcela přizpůsobena věkovým a individuálním možnostem dětí, rovněž průběh odpoledního odpočinku nepočítal se zohledněním jejich osobním zájmům a fyziologických potřeb. Některá z těchto zjištění přetrvávají od minulého inspekčního hodnocení.

Organizace dopoledního vzdělávacího bloku byla ve všech třídách spojena s pevně stanovenou dobou výdeje přesnídávky a realizací plánovaných řízených aktivit. Škole se proto nedařilo činnosti provázat, stravování dětí také poskytovalo dětem méně příležitostí k samostatnosti v sebeobsluze a rozhodování. Přesto probíhalo s ohledem na posilování jejich kulturních a společenských návyků a dovedností. Připravené pokrmy byly esteticky upraveny a děti měly částečnou možnost výběru. Vedeny byly k používání příboru (nejstarší z nich), udržování čistoty i vhodnému chování při stolování. Méně samostatně však během dne využívaly nabídku nápojů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola dlouhodobě spolupracuje s místními základními školami, kam většina dětí přechází do první třídy. Vzájemné návštěvy a akce realizované s dalšími vzdělávacími institucemi ve městě jim umožňují postupnou adaptaci na nové prostředí a pedagogům přispívají k získávání informací o výsledcích vzdělávání. Kromě těchto možností využívá škola i vlastní hodnoticí nástroje, které jí poskytují dílčí informace o dosažených individuálních výsledcích především nejstarších dětí. Dosud však neobsahují závěry potřebné pro přizpůsobení obsahu výuky a vzdělávacích postupů. Dítěti s odkladem povinné školní docházky byl pro letošní školní rok zpracován rozvojový plán a rovněž v tomto případě bylo méně zřejmé cílené využití získaných údajů ve vzdělávacím procesu. V rámci minimalizace neúspěchu dětí při přechodu do první třídy škola spolupracuje se speciálním pedagogem, který každoročně školu navštěvuje, provádí depistáž a v případě zájmu rodičů zajišťuje společně s klinickým logopedem péči o narušenou komunikační schopnost dětí. Ve škole v současné době pracují čtyři vyučující s potřebným vzděláním, využívají individuální formu primární péče preventivního charakteru a společně s ostatními zařazují do vzdělávací nabídky skupinové logopedické chvílky. Díky těmto cíleným aktivitám se škole daří zvyšovat úroveň výslovnosti dětí.

Výsledky vzdělávání korespondují s vytvořenými podmínkami, uplatňovanými pedagogickými přístupy i věkovými a individuálními odlišnostmi dětí. Pedagogický styl přispívá k otevřené komunikaci mezi nimi i dospělými, napomáhá k uplatnění nabyté slovní zásoby a rozšiřování vyjadřovacích schopností v dalších rovinách. Přiměřené znalosti dětí prokazují v oblasti světa lidí, přírody, techniky i matematiky. Nejstarší děti se samostatně dokáží podepsat a některé z nich již mají zafixováno správné držení psacího náčiní. Respektují základní společenská pravidla, k dospělým jsou zdvořilé, umí pozdravit, požádat či poděkovat. K sobě navzájem se ve většině případů chovají přátelsky a ohleduplně.

Škole k realizaci vzdělávacích cílů napomáhá spolupráce s mnoha institucemi, podnětné jsou např. aktivity uskutečňované centry environmentální výchovy (*Záchranná stanice a Ekocentrum Pasíčka, Babiččin dvoreček* v Licibořicích). K rozvoji vzájemných vztahů se zákonnými zástupci dětí škola pořádá např. tvořivé dílny, besídky a využívá prostory školní zahrady ke společnému posezení. Zapojuje rodiče do školních projektů (s cílem najít nový název školy či podpořit vztahy v rodině aj.), prostřednictvím ankety také získává jejich názory na činnost školy. Aktivně se účastní také kulturních akcí pro seniory, ve spolupráci se zřizovatelem zajišťuje např. vítání občánků a posiluje takto u dětí pocit souměřitosti s místem, kde žijí.

Závěry

Hodnocení vývoje

- postupně byly zkvalitňovány materiální podmínky, škola získala nové příležitosti pro pohybový rozvoj a environmentální vzdělávání dětí na školní zahradě,
- přetrvává obecné pojetí ŠVP PV a v současné době škole chybí konkrétnější strategie k dalšímu rozvoji,
- snížila se v některých oblastech úroveň řízení, hodnoticích mechanismů i spoluúčasti pedagogického sboru na uskutečňování společných záměrů,
- bez výraznějších kvalitativních změn zůstává organizace a průběh vzdělávání.

Silné stránky

- podpora zřizovatele přispívající k vytvoření vhodných podmínek pro naplňování cílů předškolního vzdělávání,
- přínosná spolupráce s institucemi a odbornými pracovišti v místě napomáhající ke zkvalitňování výsledků vzdělávání,
- důraz na primární logopedickou preventivní péči přinášející postupné zlepšování komunikačních dovedností dětí.

Slabé stránky

- chybějící nebo jen obecně stanovené koncepční záměry s nejasně definovanými podmínkami pro jejich dosažení,
- nízká úroveň ŠVP PV a ne zcela systematický postup při plánování a realizaci vzdělávací nabídky na základě rozpracování integrovaných bloků,
- méně efektivní nastavení hodnoticích mechanismů zejména v oblasti organizace, individualizace, vzdělávacích přístupů a některých podmínek vzdělávání,
- nepřilíš aktivní a důsledný přístup vedení školy k zajištění optimálního technického stavu školní zahrady,
- nižší úroveň pedagogické diskuse a týmové spolupráce nepřispívající k postupnému prosazování potřebných změn,
- přetrvávající pevná organizace vzdělávání spojená s převažujícími frontálními formami práce a nižší mírou prožitkového a kooperativního učení, časté spojování dětí ve třídách,
- minimální využití výsledků pedagogické diagnostiky k diferenciaci vzdělávací nabídky podle aktuálních schopností, učebních dovedností a potřeb dětí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- formulovat srozumitelně a konkrétně koncepční záměry pro rozvoj školy a stanovit postupné kroky k jejich dosažení,
- propracovat ŠVP PV, zkvalitnit způsob plánování, realizace i vyhodnocování vzdělávací nabídky v jednotlivých třídách,
- využívat důsledněji hodnoticích mechanismy ke zvyšování úrovně poskytovaného vzdělávání,
- zaměřit pozornost na zprovoznění a optimální technický stav všech prvků na školní zahradě,
- prohloubit pedagogickou diskusi a týmovou spolupráci, posílit spoluúčast všech vyučujících na řešení všech oblastí vzdělávání,
- podporovat profesní rozvoj pedagogů realizací cílených i vzájemných hospitací s cílem kolegiálního hodnocení a sdílení různých přístupů, nápadů, metod a forem,
- provázet vhodnou změnou organizace všechny činnosti v dopoledním vzdělávacím bloku, minimalizovat spojování dětí ve třídách,
- uplatňovat pestrou vzdělávací nabídku s důrazem na různorodé formy práce,
- využívat diagnostické aktivity k průběžnému formulování závěrů pro volbu vzdělávacích strategií a na jejich základě diferencovat individuální nabídku činností,
- dbát na podporu zdraví dětí ve všech rovinách (zdravotně preventivní pohybové aktivity, doplňování tekutin),
- vytvořit ve třídách stálé podmínky k rozvoji čtenářské a přírodovědné gramotnosti, více využívat vzdělávací možnosti školní zahrady,
- posilovat v souladu se stanovenými vzdělávacími záměry samostatnost, odpovědnost a rozhodovací schopnosti dětí při stravování i vzdělávacích činnostech.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina mateřské školy s účinností od 1. dubna 2013 včetně dodatku č. 1 účinného od 1. října 2016
2. Výpis správního řízení o provedení změny v rejstříku škol a školských zařízení s platností od 22. února 2016, čj. KrÚ 14620/2016
3. Výjimka z nejvyššího počtu dětí ze dne 30. ledna 2013 (s neomezenou platností)
4. Jmenování do funkce ředitelky školy s účinností od 1. srpna 2012
5. Školní matrika – školní rok 2016/2017
6. Rozhodnutí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání – školní rok 2016/2017
7. Hodnocení individuálních výsledků vzdělávání (diagnostické záznamy a portfolia dětí) – školní rok 2016/2017
8. Třídní knihy – školní rok 2016/2017
9. Přehled docházky – školní rok 2016/2017
10. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání *Barevný svět dětí* s poslední aktualizací k 1. únoru 2017
11. Školní řád s účinností od 1. září 2013 s poslední aktualizací k 1. lednu 2017
12. Organizační řád s účinností od 29. května 2014
13. Dokumentace k zajištění bezpečnosti dětí – školní rok 2016/2017 (včetně knihy úrazů s posledním zápisem ze dne 16. února 2017)
14. Provozní řád školní zahrady s účinností od 1. září 2016
15. Stanovení a prevence rizik – školní zahrada v přírodním stylu (včetně osnovy poučení dětí) ze dne 8. července 2016
16. Doklady o dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
17. Plán dalšího vzdělávání – školní rok 2016/2017
18. Rozpis přímé pedagogické činnosti – školní rok 2016/2017
19. Záznamy z jednání pedagogické rady – školní rok 2016/2017
20. Hodnotící dokumentace školy – školní rok 2015/2016
21. Doklady vztahující se ke školnímu stravování – školní rok 2016/2017
22. Doklady vztahující se k materiálním a finančním podmínkám školy – školní rok 2015/2016 a 2016/2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivana Bečková, školní inspektorka

Mgr. Ivana Bečková v. r.

Mgr. Petra Holánková, školní inspektorka

Mgr. Petra Holánková v. r.

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Bc. Lenka Kalinová v. r.

Bc. Dagmar Masopustová, kontrolní pracovnice

Bc. Dagmar Masopustová v. r.

V Pardubicích 30. června 2017

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Martina Wichová, ředitelka školy

Mgr. Martina Wichová v. r.

Ve Vysokém Mýtě 3. července 2017